

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Plzeň

Inspekční zpráva

Základní umělecká škola Staňkov, Komenského 196

Komenského 196, 345 61 Staňkov

Identifikátor: 600 065 740

Zřizovatel: Město Staňkov, Náměstí T. G. Masaryka 35, 345 61 Staňkov

Školský úřad Domažlice, Branská 5, 344 11 Domažlice

Termín konání komplexní inspekce: 7. - 9. listopadu a 24. listopadu 2000

Čj.	044 395/00-4019
Signatura	kd1ku102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

ZUŠ Staňkov, která je samostatnou školou od školního roku 1993/1994, byla dříve pobočkou ZUŠ Holýšov. Rozhodnutím Školského úřadu Domažlice o změně zařazení do sítě škol, vydané pod č.j. 4958/2000-sit, byla škola zařazena do sítě s účinností od 1. října 2000 s názvem Základní umělecká škola Staňkov, Komenského 196. Škola má jedno odloučené pracoviště v Kolovči, Sportovní 307. Povolena kapacita 270 žáků nebyla překročena: ve školním roce 1999/2000 navštěvovalo školu 208 žáků, dle statistického výkazu zpracovaného pro letošní školní rok k 15. říjnu 2000 dochází do školy 207 žáků.

ZUŠ nemá vlastní budovu. Pro výuku předmětů v hudebním oboru je využíváno šest tříd v přízemních prostorách základní školy ve Staňkově, dvě třídy v základní škole v Kolovči. Pro výuku výtvarného oboru byla vyčleněna učebna dílen základní školy. Pro výuku literárně dramatického oboru a přípravné hudební výchovy slouží prostorná učebna se šatnou nad divadelním sálem loutkového divadla ve Staňkově, vzdáleného od budovy školy asi 100 m. Velice nedůstojné zázemí má ředitel a učitelé - pro ředitelnu společně se sborovnou je k dispozici pouze dřívější sklad ZŠ bez oken, s rozměry cca 2m x 5m.

Právní formu příspěvkové organizace má škola od 1. ledna 2000.

OBOROVÁ STRUKTURA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Základní umělecká škola Staňkov má tři obory - hudební, výtvarný a literárně dramatický. Všichni žáci jsou zařazení do základního studia. Pouze šesti nejtalentovanějším žákům hudebního oboru byla přiznána vyšší časová dotace základního studia v souladu s učebním plánem - 70 minut týdně.

Obory studia	Přípravné studium	I. stupeň základního studia	II. stupeň základního studia
Hudební	9 žáků	97 žáků	17 žáků
Výtvarný	1 žák	18 žáků	1 žák
Literárně dramatický	9 žáků	47 žáků	8 žáků

V hudebním oboru jsou vyučovány v souladu s učebním plánem doporučeným pro ZUŠ MŠMT pod č.j. 18 418/95-25 tyto předměty:

hra na klavír, na elektronické klávesové nástroje, hra na akordeon, kytaru, zobcovou a příčnou flétnu, klarinet, trubku, pozoun, bicí nástroje, dále přípravná hudební výchova a hudební nauka v 1. - 5. ročníku I. stupně, v odpovídajícím rozsahu komorní, souborová a orchestrální hra.

Také ve výtvarném a v literárně dramatickém oboru odpovídají zařazené předměty výše uvedenému učebnímu plánu základního studia:

výtvarný obor - přípravná kresba a malba, přípravná grafika, přípravné modelování, kresba, malba, grafika, dekorativní činnosti, modelování, vybrané statě z teorie umění,

literárně dramatický obor (oddělení dramatické a slovesné) - přípravná dramatická výchova, dramatická průprava, dramatika a slovesnost, přednes, hudebně-hlasová a rytmická průprava, práce v souboru.

Hudební obor

Přípravná hudební výchova

Plánování učiva je promyšlené, má celoroční koncepci. Plně respektuje požadavky učebních osnov. Plánované cíle a obsah učiva směřují k rozvíjení individuálních specifických hudebních schopností a dovedností žáků.

Předmět vyučuje učitelka literárně dramatického oboru, zastupující v tomto školním roce kvalifikovanou vyučující, která je v současné době na mateřské dovolené. Výuka probíhala v prostorné, pěkně uspořádané a působivě vyzdobené učebně dramatického oboru, která má pro výuku odpovídající materiální i prostorové podmínky. Vhodně zvolenými metodami práce se žáky s pestrým střídáním činností byly dodržovány zásady psychohygieny.

Výuka byla učitelkou příkladně připravena. Žáci jsou již před vstupem do třídy motivováni, protože znají a bedlivě sledují celoroční cíl - plnit úkoly od pohádkového kouzelníka, který jim pro každou hodinu schová někde ve třídě kouzelné psaníčko. Žáci mohou také zde říci své přání - vyslovili požadavek, aby hodina byla co nejdelší, že jinak moc rychle „uteče“. Vlastní náplň hodiny je potom velice pestrým sledem činností a her, ve kterých žáci nenásilnými hravými formami zpívají, poznávají hrané či zapsané písně a říkadla, zapisují slyšené úryvky (melodické, rytmické), učí se a procvičují kouzelníkem zadané úkoly. K úspěšnému plnění úkolů přispívala řada zajímavých a nápaditých učebních pomůcek vytvořených učitelkou i celková atmosféra při vyučování. Nová látka byla učitelkou velice názorně vysvětlena a v hodině několika formami procvičena i hudebně-pohybově prožita. Žáci byli vedeni ke vzájemné ohleduplnosti a toleranci při hrách, k respektování individuality spolužáků. Vynikající úroveň měla komunikace učitelky se žáky i žáků mezi sebou. Žáci byli citlivě vedeni k pomoci spolužákům, příkladně bylo pracováno s chybou. Prvky dramatické výchovy přispívaly k celkově velmi tvořivé pracovní atmosféře. Závěrečné hodnocení mělo motivující charakter, žáci už se těšili na příští výuku, na nové úkoly od kouzelníka.

Sledovaná výuka přípravné hudební výchovy měla vynikající úroveň.

Hudební nauka

Plánování učiva ve všech ročnících je příkladně zpracováno v tematicky-časových plánech na jednotlivé měsíce. Cílem je zaujmout žáky činnostním charakterem výuky, což odpovídá požadavku učebních osnov.

Předmět byl v době konání inspekce vyučován odborně i pedagogicky způsobilým učitelem. Výuka probíhala ve třídě základní školy vybavené klavírem. Všechny potřebné učební pomůcky si vyučující do třídy musí přinášet - rytmické nástroje z orffovského instrumentáře, audiotechniku, tištěné písně, pracovní listy, odbornou literaturu a obrazovou dokumentaci. Vzhledem k počtu žáků a jejich možnosti dojíždění je výuka organizována samostatně pro první ročník, v další třídě pro spojený druhý a třetí ročník, dále pro spojený čtvrtý a pátý ročník. Problémy s docházkou dojíždějících žáků jsou průběžně řešeny, jsou organizovány konzultační lekce pro dojíždějící žáky nad rámec oficiální výuky.

Sledovaná výuka ve výše uvedených třech třídách byla učitelem příkladně připravena. U mladších žáků byly využity hravé formy výuky, činnosti pěvecké, intonační, rytmické, rytmicko-pohybové. Z nich byly odvozovány potřebné teoretické znalosti, opakováním byly sledovány zpětné vazby. Ve výuce žáků spojených ročníků byla zdařile uplatňována skupinová

práce, byla využívána rada a pomoc starších spolužáků mladším, společně byly prováděny praktické činnosti rytmické, pěvecké, intonační i sluchová analýza. Při sluchovém rozlišování intervalů nebyl zcela optimálním způsobem uplatněn metodický postup od jednoduššího ke složitějšímu úkolu. Pro žáky vyšších ročníků byl kvalitně připraven poslech skladby. Určení žáci společně s učitelem také živě zahráli hudební ukázkou z komorní tvorby skladatele.

Žáci pracovali ve všech třídách soustředěně a s chutí, měli velmi dobré pracovní návyky, hudební dovednosti a znalosti. Učitel hrál v podstatě roli dirigenta, který usměrňuje a částečně i ovlivňuje hudební projev žáků - hráčů orchestru. Žáci si byli vědomi, že se musí soustředit, pracovat co nejlépe, aby spolužákům nepokazili celkový hudební zážitek. V průběhu výuky byla využita častá motivace a pochvala, v závěru nechybělo pozitivní hodnocení, nastínění programu výuky v další hodině.

Výuka v předmětu hudební nauka měla celkově velmi dobrou úroveň.

Hra na klavír

Plánování učiva žáků bylo rozčleněno na dvě pololetí a pečlivě zaznamenáno v individuálních studijních plánech v třídních knihách. Požadavky učebních osnov jsou plněny, učivo je vybíráno s citlivým přihlédnutím k individuálním schopnostem žáků. U jedné vyučující se stala v třídní knize zapsaná individuální charakteristika žáka účinným podkladem pro plánování učiva.

Předmět vyučují odborně a pedagogicky způsobilé učitelky. V současné době, kdy je jedna učitelka na mateřské dovolené, převzala část úvazku učitelka s odbornou způsobilostí pro hru na akordeon. Výuka probíhá ve třídách základní školy se základním vybavením - starší udržovaná pianina, potřebná, žánrově pestrá klavírní literatura. Jedna učitelka rovněž využívá skladby z vlastní tvorby, které komponuje s ohledem na specifické schopnosti žáků. Zásady psychohygieny byly dodržovány ve všech hospitovaných hodinách.

Sledovaná výuka byla pečlivě připravena. Struktura hodin odpovídala stanoveným výukovým cílům. Žáci byli správně vedeni ke vnímání metra, ke sluchovému vnímání kvalitního tónu, k rozvoji elementárních improvizčních schopností, k porozumění a odpovídajícímu vyjádření hraných skladeb. Měli správné pianistické i pracovní návyky, v hodinách adekvátně reagovali na podněty a pokyny vyučujících. Nová látka i technické problémy byly žákům učitelkami vzorově předehrávány, v průběhu hodin se žáky důsledně procvičovány. U mladších žáků bylo zařazováno časté opakování probraného učiva. Vhodně byla volena forma hry z listu - čtyřruční úpravy lidových písní. Se staršími žáky byl připravován repertoár pro komorní a souborovou hru. Učitelky byly důsledné, trpělivé, vlídné.

Žáci byli učitelkami průběžně motivováni a často chváleni. Byl oceňován každý jejich dílčí pokrok. Průběžné i závěrečné hodnocení mělo motivující charakter. Žáci byli rovněž vedeni k vyjádření vlastního názoru. Ve sledovaných hodinách vládla přátelská tvůrčí atmosféra.

Sledovaná výuka hry na klavír měla velmi dobrou úroveň.

Hra na elektronické klávesové nástroje

Učivo je pečlivě plánováno s přihlédnutím k individuálním schopnostem žáků. Zařazována je také komorní hra, pěstována je rovněž elementární improvizace.

Výuka je zajištěna učiteli s kvalifikací pro hru na klavír a dechové nástroje. Vyučování probíhalo ve třídě základní školy. Pro výuku je k dispozici dostatek kvalitních nástrojů i potřebná notová literatura.

Ve sledované výuce byl kladen důraz na rozvoj prstové techniky. Efektivně a tvůrčím způsobem byla využívána klavírní literatura (rytmický doprovod, samostatná harmonizace

melodie skladeb a pod.). Žáci měli správné základní nástrojové návyky, dobře se orientovali v programování nástroje. Z vybraných elementárních skladeb byla operativně vytvářena progresivní prstová cvičení. Při opakování a zařazené hře z listu již dříve nastudovaných skladeb byla sledována rytmická přesnost, žáci byli vedeni ke vnímání metra. Praktická hra byla propojována s teoretickými znalostmi žáků. Zadané úkoly byly důsledně procvičovány v hodině. Žáci byli vedeni k vyjádření vlastního názoru. U jednoho žáka nebyly náležitě upevněny zásady při užívání prstokladu.

V hodinách byli žáci průběžně motivováni, často chváleni a povzbuzováni. Příkladná byla vzájemná komunikace. Ve sledovaných hodinách vládla klidná přátelská atmosféra.

Sledovaná výuka měla velmi dobrou úroveň.

Hra na dechové nástroje dřevěné - zobcovou a příčnou flétnu

Obsah plánovaného učiva ve sledovaných ročnících byl v souladu s osnovami. Porovnáním obsahu plánovaného učiva jednotlivých ročníků v třídních knihách a posouzením úrovně hry žáků v různých ročnících vyplynulo, že kontinuita výuky předmětu je zajištěna. Individuální schopnosti, míra talentu a zájem žáků jsou zohledňovány. Výběr obsahu učiva odpovídal požadavkům na rozvíjení specifických schopností a nástrojových dovedností žáků. Ty jsou dále rozvíjeny v předmětu komorní (souborová) a orchestrální hra.

Hru na zobcovou flétnu vyučují učitelé s odbornou způsobilostí pro výuku hry na trubku. Předmět je zaměřen převážně na přípravu ke hře na jiný dechový nástroj (viz učební plán hudebního oboru č. 5b). Požadavek odborné a pedagogické způsobilosti učitelů je zde dodržen. Hru na příčné flétny vyučuje učitelka s vysokoškolskou pedagogickou a odbornou způsobilostí pro výuku hudební výchovy a hudební nauky. Učitelka dlouholetým intenzivním studiem hry na flétnu, a to i v období vysokoškolského studia, dosáhla úrovně, která plně vyhovuje požadavkům na odborně kvalifikovanou výuku v základní umělecké škole. Pedagogická a odborná erudice vyučující ovlivňuje kvalitu výuky výrazně pozitivně.

Výuka probíhá ve třídách základní školy, které jsou vyhovující prostorově, ale mají výrazné akustické nedostatky. Jsou nevhodné nejen pro kontrolu kvality tónu, ale nepříznivě působí i z psychohygienického hlediska. Ostatní psychohygienické zásady výuky byly dodrženy. Dané podmínky neumožňují vybudovat odborně a esteticky podnětné prostředí učeben obvyklé v základních uměleckých školách. Učitelé a žáci měli základní učební pomůcky, především notové materiály, k dispozici. Ve třídách bylo pianino nebo keyboard.

Struktura hodin odpovídala věku žáků, množství učiva a informací byly přiměřené jejich ročníku studia. Vyučující sledovali vývoj a úroveň osvojování stěžejních návyků a dovedností podmiňujících schopnost tvoření kvalitního tónu, dobrou intonaci a technickou pohyblivost v užívaném nástrojovém rozsahu. Byly zaznamenány pouze menší nedostatky v krajních polohách hraného flétnového rozsahu. Souběžně s rozvíjením výše uvedených dovedností bylo dbáno na jejich uplatnění v hudebně adekvátním a působivém nástrojovém přednesu. Žáci byli vedeni ke hře v odpovídajících tempech na podkladě správného rytmického cítění. Vedle hry z not, ve které žákyně vyššího ročníku prokázala značnou zběhlost, byla pěstována hra z paměti, byly zařazovány prvky nástrojové transpozice, improvizace. V každé hodině hráli žáci nejen sólově, ale i v duu společně s učitelem nebo spolužákem při komorní hře. Učitelé dostatečně využívali nástroj i pro předehrávání a při výkladu nové látky - výrazně kvalitně zejména na příčnou flétnu. Žáci měli dostatek informací a názorných podnětů potřebných pro efektivní domácí cvičení. V propojení s hudební praxí byly účelně využívány znalosti z hudební nauky. Hudební cítění žáků bylo rozvíjeno rozmanitým výběrem písní a skladeb od tradičního a klasického repertoáru po současná témata ovlivněná jazzovým cítěním.

Vstupní motivace byla méně výrazná, ale průběh výuky se střídáním činností a hrou rozmanitého repertoáru měly značný motivační náboj. Žáci byli často hodnoceni, povzbuzováni a měli dostatek podnětů pro ocenění vlastního výkonu a úrovně své domácí přípravy. Atmosféra vzájemné důvěry a spolupráce s učiteli byla samozřejmostí, žáci projevovali pozitivní vztah ke zvolenému oboru studia.

Výuka hry na zobcové a příčné flétny rozvíjela nástrojové dovednosti a hudební schopnosti žáků na velmi dobré úrovni.

Hra na dechové nástroje žesťové - trubku a pozoun

Učivo odpovídalo učebním osnovám. Na podkladě individuálních fyzických, hudebních předpokladů a zájmů žáků byly stanoveny výukové cíle. V souladu s hudební praxí se jednalo především o vybudování specifických schopností a dovedností potřebných pro úspěšné zapojení žáků do souborové a orchestrální hry. Ve vyšších ročnících bylo zařazováno studium náročnější sólové klasické koncertní nástrojové literatury. Ve studijních plánech žáků v třídních knihách byla plánována látka ve vztahu k požadavkům osnov, konstatovány byly určité stereotypy ve využívání zejména starší nástrojové literatury. Nebyly blíže formulovány dílčí cíle vyplývající z individuálních dispozic žáka. Ze sledované výuky však bylo zřetelně patrné, že učitelé dispozice jednotlivých žáků dobře znají a ve výuce citlivě zohledňují.

Výuka byla sledována u dvou učitelů, kteří splňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti pro daný předmět. Vyučující jsou stále aktivními hudebníky. Dané podmínky ovlivňují kvalitu výuky hry na trubku pozitivně, ve výuce hry na pozoun chybí více odborných zkušeností (získání dvou současných žáků je úspěchem). Podmínky výuky v akusticky nevhodných třídách základní školy mají výrazné nedostatky. Totéž platí o podnětnosti prostředí a částečně i o využívání učebních pomůcek. Psychohygienické zásady s výjimkou akusticky nevhodného prostředí byly dodrženy.

Výuka byla založena na tradičních, osvědčených postupech individuální výuky. V souladu s výukovými cíli byla zařazována cvičení posilující a rozvíjející správnou dechovou funkci, kvalitu tónu, jeho kultivované nasazení a ukončení, cvičení podporující retní vazbu s omezováním tlaku na rty při postupném rozšiřování nástrojového rozsahu. Rezervy byly shledány v důsledněji propracovaném systému nátiskového, prstového (snižcového) a intonačního výcviku s využitím příslušné soudobé nástrojové literatury. Výběr látky a požadavky učitelů byly přiměřené věku a fyzickým možnostem žáků. Výuka mladšího žáka byla vhodně rozdělena na dvě vyučovací lekce týdně. Žáci získávali dostatek odborně kvalitních informací a podnětů pro domácí cvičení. Jeden z vyučujících více preferoval ústní výklad a na rozdíl od druhého učitele nevyužíval trubku k názornému přehrávání hrané látky. Nevyužívána byla pianina, např. pro rozvíjení intonační schopnosti při hře na pozoun.

Čas vyučovacích hodin byl efektivně využit, atmosféra výuky byla nestresující, povzbudivá. Komunikace byla založena na vzájemné důvěře a respektování osobnosti žáka. Úprava jednoduchých nástrojových partů umožňuje zapojení žáků do souborové hry. Ze sledované výuky bylo zřejmé, že odborná i pedagogická zkušenost učitelů zaručuje celkově kvalitní vedení žáků, což m. j. dosvědčují dosahované výsledky v soutěžích a v souborové hře.

Výuka hry na dechové žesťové nástroje měla velmi dobrou úroveň.

Hra na akordeon

Výuka vychází z požadavků osnov. Studijní plány žáků zohledňují individuální schopnosti, míru talentu a zájem žáků o hru na akordeon. Výjimečně byla povolena souběžná výuka hry na dva nástroje (např. na klavír a akordeon). Příprava vyučující byla v souladu se stanovenými cíli výuky. Předmět vyučuje učitelka s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí, absolventka konzervatoře s tříletou pedagogickou praxí. Ze sledované výuky a z údajů o postupném nárůstu zájmu žáků o hru na akordeon je zřejmé, že personální podmínky, osobnost učitelky, ovlivnily kvalitu výuky pozitivně. Předmět je jako všechny ostatní vyučován ve třídě základní školy. Jedinou výhodou jsou dostatečné prostorové podmínky. Akustické podmínky zde, na rozdíl od dechových nástrojů, nepředstavují výraznější nedostatek. Přesto celková podnětnost prostředí není srovnatelná se specificky vybavenými a esteticky upravenými učebnami většiny základních uměleckých škol. Potřebná základní notová literatura je žákům k dispozici. Škola má však pouze jeden nový nástroj, ostatní jsou zastaralé a neodpovídají současným požadavkům na zvukovou a technickou kvalitu akordeonové hry. Podmínky pro dodržování psychohygienických zásad byly v plném rozsahu zajištěny.

Ve sledované výuce učitelka prokázala schopnost pracovat odborně kvalitním způsobem i se žáky méně talentovanými. Důsledně dbala na vytváření správných návyků z hlediska držení ruky a měchové techniky. Trpělivě postupovala od nácvičku jednodušších úkolů při hře každou rukou zvlášť k obtížnější hře s melodickým basem nebo basovým doprovodem dohromady. Nové prvky hry a další cvičení nebyly zařazovány bez potřebného zvládnutí uložené látky. Vše bylo ve výuce důkladně vysvětlováno a procvičováno. Pouze v jednom případě u žákyně vyššího ročníku nebyla opravena tónově a rytmicky nevyrovnaná hra stupnice. Učitelka prakticky a názorně pomáhala žákům zvládat obtíže souhry obou rukou společnou hrou na nástroji žáka nebo předehráváním na dalším školním nástroji. Žáci měli dostatek informací, podnětů a hudebních představ pro správné domácí cvičení. Samozřejmostí bylo zařazování hry písni nebo přiměřeně obtížných přednesových skladeb akordeonového repertoáru.

Při každém malém pokroku, drobném úspěchu, učitelka žáky povzbuzovala pochvalou, oceňovala jejich snahu. Průběžné ústní hodnocení bylo motivačně doplňováno známkami, dle potřeby byly využito hodnocení v rozsahu tří klasifikačních stupňů. Vzhledem k laskavému jednání a komunikaci učitelky se žáky nevznikaly ani v okamžicích momentálního nezdaru stresující situace. Žáci projevovali pozitivní vztah k hudebnímu vzdělávání.

Ve sledované výuce žáci prokázali nejvýše průměrnou úroveň průběžně dosažených nástrojových dovedností, ale z hlediska výrazně převažujících pozitiv v pedagogické a odborné práci učitelky měla výuka hry na akordeon velmi dobrou úroveň.

Výtvarný obor

Kresba a malba, grafika

Obsah učiva ve sledovaných ročnících byl vyučující velmi dobře zpracován v tematických plánech učiva. Cíle, kterých mají žáci v jednotlivých ročnících dosáhnout, byly stanoveny. Náměty a techniky byly voleny na základě aktuální úrovně a zkušeností žáků daného věku, požadavky učebních osnov byly plněny.

Výtvarný obor vyučovala učitelka s krátkou pedagogickou praxí, s odpovídající odborností bez pedagogické způsobilosti.

Pro výuku výtvarného oboru byly vytvořeny pouze vyhovující prostorové podmínky. Výuka probíhala v odborné učebně praktických činností základní školy (v kovodílně). Žáci pracovali na neudržovaných řemeslnických pracovních stolech. Velikost stolů neodpovídala antropometrickým požadavkům. Pro uložení výtvarného materiálu a prací žáků nebyl zajištěn

dostatečný prostor. Prostředí kovodílny bylo pro výtvarnou činnost nepodnětné a neumožňuje výsledné práce žáků vystavovat. Ze strany vyučující byla patrná snaha dodržet psychohygienické podmínky vyučování.

Výuka se vyznačovala pečlivou a promyšlenou přípravou vyučující. V úvodu i v průběhu sledované výuky byli žáci velmi dobře motivováni. Obsah vyučování logicky navazoval na předchozí výuku, žáci byli aktivně vtaženi do pokračování práce z minulé lekce.

Metody a formy výuky byly velmi dobře voleny s ohledem na věkovou rozlišnost žáků třídy (vzhledem ke složitému dojíždění většiny žáků jsou v jedné skupině žáci z několika ročníků). V průběhu lekcí se vyučující věnovala každému žákovi individuálně, osobitým způsobem podněcovala jejich výtvarné vidění, vedla je k náročnějšímu zpracování námětu. Žákům byl dán prostor vlastním způsobem zpracovat zadané téma. Žáci byli tvořiví, postupně si osvojovali správné návyky při kresbě i malbě i odpovídající zručnost při práci s rydly. Cíleně byla rozvíjena dovednost v používání teplých a studených barev. Výsledné práce byly zdařilé, na linorytech budou žáci pokračovat v další lekci.

Žáci byli povzbuzováni, chváleni a zároveň citlivě vedeni k rozpoznání nedostatků své práce a k jejich nápravě. Učitelka přistupovala k žákům laskavě a vstřícně, žáci se k ní obraceli s důvěrou, z výtvarné činnosti měli radost.

Sledovaná výuka přes pouze vyhovující materiální podmínky byla celkově velmi dobrá.

Literárně dramatický obor

Přípravná dramatická výchova, dramatická průprava, dramatika a slovesnost, práce v souboru

Plánování učiva ve sledovaných ročnících bylo promyšlené, vycházelo z dobře zpracovaných tematických plánů, které plně respektovaly požadavky osnov. Všechny sledované hodiny byly pečlivě připraveny a promyšleny jak po stránce obsahové, tak i po stránce volby didaktických a demonstračních pomůcek. Výuku vedla odborně i pedagogicky způsobilá učitelka.

V ZUŠ byly vytvořeny vynikající podmínky pro činnost literárně dramatického oboru. Výuka probíhá v budově kulturního domu v samostatném sále nad loutkovou scénou. Učebna byla podnětně vyzdobena výtvarnými i literárními pracemi žáků. Oddělení bylo velmi dobře vybaveno didaktickým materiálem, audiotechnikou i možností osvětlení sálu. Všechna představení, kterými se oddělení prezentuje na veřejnosti, se odehrávají v prostorách loutkového divadla.

Výuka se vyznačovala promyšlenou přípravou a invencí vyučující. Při vyučování byly uvážlivě vzhledem k věku žáků voleny metody a formy práce, které rozvíjely jejich fantazii, tvořivost, emocionální prožívání, smysl pro spolupráci.

Všechny sledované hodiny skupinové výuky byly sestaveny z jednotlivých sekvencí (uvolnění, rozehrání a následné soustředění) a činností s vnitřní logikou. Byla využita pestrá škála metod pantomimicko-pohybových a metod založených na principu hraní v roli. Žáci předvedli gradující řadu základních dovedností pro rolovou hru, aktivní účast ve společné činnosti, schopnost soustředění a dokončení práce. Vynikajícím způsobem byla propojována složka vzdělávací s výchovnou.

Výuka u nejmladších žáků byla orientována na počáteční objevování sebe a okolního světa, skupinové cítění, osvojování a respektování pravidel a signálů formulovaných v rámci hraných situací. Při činnosti se zástupnými předměty (stavba z kostek) byli žáci vedeni k aktivní sociální interakci a spolupráci ve skupině. Postupně se učili jasně a zřetelně formulovat své myšlenky a

beze strachu prezentovat své názory. Žáci byli tvořiví, otevření, zadaný úkol je zaujal a evidentně bavil. Aktivní účast učitelky měla motivující i inspirativní význam pro všechny zúčastněné a vytvářela pozitivní klima skupiny.

Výuka ve věkově smíšené skupině byla cíleně směřována k nastolení důvěry v hru a vtažení do hry, kterou žáci právě nacvičovali. Výtvarné zpracování prostředí děje a následné dílčí zobrazování postav navozovalo pocit reálnosti hry, její vážné a skutečné existence. V kolektivní improvizaci žáci spontánně a přitom kultivovaně zvládli hru v roli. Vyučující jim ponechala prostor pro vlastní tvořivost. V průběhu sledovaných činností učitelka adekvátním způsobem sdělovala své dojmy a hodnotící postřehy s ohledem na aktuální chování skupiny. Všichni zúčastnění prokázali smysl pro kooperaci a vzájemnou toleranci.

Výuka u nejstarších žáků byla zaměřena na rozvoj komplexních verbálních aktivit. Formou vzájemné diskuse, debaty a dotazování měli žáci rozhodnout o využití fiktivní finanční dotace na zvelebování obce. Žáci se dotazovali, argumentovali a respektovali názory druhých. Kreativita žáků a způsob zpracování tématu svědčilo o systematickém, erudovaném vedení pedagogem.

Společným znakem sledované výuky byla vhodně zvolená vstupní i průběžná motivace, okamžité využití zpětné vazby a nenásilné propojování složky vzdělávací s výchovnou. Při hodnocení žáků byly respektovány jejich individuální dispozice, byla oceňována snaha a pokrok.

V průběhu výuky docházelo k obousměrné pozitivní komunikaci a kooperaci mezi učitelkou a žáky i mezi žáky navzájem. Pozitivní neautoritativní přístup k žákům se u vyučující projevil tolerantností, schopností dobře motivovat a spoluvytvářet radostnou a tvůrčí atmosféru ve skupině.

Sledovaná výuka v literárně dramatickém oboru byla vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání se opírá o celkově velmi dobré personální zajištění výuky, i když v současné době je situace komplikována pobytem dvou učitelek na mateřské dovolené.

Výraznou převahu pozitiv měla ve všech oborech příprava učitelů na výuku, jejich promyšlené a koncepční plánování. Užité metody a formy práce umožňují postupný elementární umělecký rozvoj žáků. Příkladné je uplatnění žáků v souborech a v orchestru školy, veřejná prezentace práce žáků všech oborů. Na celkovém úspěchu žáků jednotlivých oborů se bezesporu podílí účinná motivace ve výuce, příkladný způsob komunikace učitelů se žáky.

V kontrastu s těmito pozitivy je materiální zajištění výuky. Jedná se zejména o pouze vyhovující prostory přidělené škole pro výuku výtvarného oboru a akusticky málo vyhovující podmínky pro výuku hry na dechové nástroje.

Vzhledem k odborné a pedagogické erudici a entuziasmu pedagogů byla celková kvalita vzdělávání v ZUŠ Staňkov hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Na základě analýzy podmínek školy vypracoval ředitel spolu s pedagogy „Výhledový plán školy“. Nejdůležitějším úkolem je získání samostatné budovy a zabezpečení všech materiálně-technických podmínek, zlepšování vybavení školy hudebními nástroji a učebními pomůckami. V této oblasti se ve spolupráci se zřizovatelem dosud nepodařilo plánované záměry realizovat.

Podrobně se plán dále zabývá každým jednotlivým oborem. Nastíněny jsou úkoly v oblasti personálního zabezpečení výuky a dalšího vzdělávání učitelů, stanoveny jsou cíle pro účast žáků v soutěžích i pro celkovou prezentaci práce školy. V hudebním oboru je kladen důraz na hudební vyžití žáků v dalších komorních souborech. Na základě požadavku rodičů a ředitele tamní základní školy se letos podařilo zahájit výuku na odloučeném pracovišti v Kolovči. Hlavním důvodem byl velký zájem žáků z této obce a jejich omezené možnosti dojíždění do Staňkova.

Na základě stanovených koncepčních záměrů si ředitel zpracoval „Plán práce ředitele na I. pololetí“, kde si konkrétně plánuje jednotlivé kroky v řídicí i kontrolní činnosti pro každý měsíc. Plán je přehledně doplněn kalendářem akcí jednotlivých tříd a školy jako celku, přehledem pedagogických rad, termíny jednotlivých kol soutěží, kterých se školy účastní.

Oblast plánování tvoří ucelený systém, stanovené cíle jsou vždy konzultovány se všemi pedagogy, jsou reálné. Pedagogická rada schválila celkový plán dne 4. září 2000.

Kontrolou bylo zjištěno, že jsou ve škole vyučovány tři obory v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol. Výuka v hudebním, výtvarném a v literárně dramatickém oboru probíhá podle platných učebních plánů doporučených pro základní umělecké školy MŠMT pod čj. 18 418/95-25.

Oblast plánování byla hodnocena jako velmi dobrá.

Organizování

Ředitel školy, pan Jan Pluháček, vykonává tuto funkci od 1. července 1992. Organizační struktura školy je jednoduchá, umožňuje účinné řízení. Tvoří ji ředitel, jehož poradním orgánem je pedagogická rada, která sestává z deseti učitelů. Na vyučující jsou delegovány příslušné kompetence (vedoucí detašovaného pracoviště, správci notového archivu, vedoucí zkušebních komisí při postupových zkouškách a pod.). Pedagogické rady se scházejí pravidelně. Zápisy z jednání pedagogických rad jsou vedeny přehledně, obsahují adresné úkoly. Pravidelně je hodnocena práce žáků v jednotlivých třídách, jsou zde uváděny přehledy pololetní i závěrečné klasifikace. Pedagogická rada se rovněž zabývá problémovými žáky, dává návrhy na zlepšení daného stavu, přijímá účinná opatření. Dále organizuje ředitel práci jedné účetní, dvou provozních zaměstnanců a jednoho sezónního topiče.

Vnitřní řád školy je rozdělen do čtyř hlavních částí a stanovuje práva a povinnosti žáků, povinnosti učitelů, povinnosti vedoucích pracovníků, stanovuje postupy dle Minimálního preventivního programu (šikana, návykové látky).

Informační systém školy je pružný a účinný. Uvnitř školy jsou veškeré informace předávány včas a úplně díky dennímu kontaktu ředitele se zaměstnanci. Další informace poskytují nástěnky ve velmi malém, těsném prostředí sborovny-ředitelny školy. Rodičům a žákům slouží nástěnky ve vstupních prostorách školy, plakáty, osobní informace učitelů i sdělení o prospěchu žáků v žakovských sešitech. Škola velmi dobře spolupracuje s rodiči - dokladem je jejich spoluúčast při organizování veřejných akcí školy, společné kulturní akce včetně

pořádání společenského plesu (letos již třetí ročník).

Škola se velice často prezentuje na veřejnosti. Především jsou to pravidelné třídní předehrávky žáků hudebního oboru, které se konají dvakrát ročně v každé třídě. Výtvarný obor se prezentuje samostatnými výstavami i výstavami v rámci celoškolských akcí. Literárně dramatický obor kromě pravidelných vystoupení organizuje zajímavé výstavy, které jsou odrazem dalších aktivit žáků i rodičů. V průběhu konání inspekce jsme měli možnost navštívit zdařilou výstavu s názvem „Děti a volný čas“. Protože škola nemá vlastní koncertní prostory, jsou celoškolské veřejné akce uskutečňovány ve velkém sále Lidového domu Staňkov, v sále místního kina nebo v kostele sv. Jakuba (v loňském školním roce to bylo 22 veřejných akcí). Četné jsou výměnné koncerty a spolupráce s ostatními ZUŠ v regionu i se ZUŠ z jiných částí republiky. Žáci školy se pravidelně zúčastňují soutěží a festivalů, kde získávají ocenění i v ústředních kolech. Pro žáky (především literárně dramatického oboru) organizuje škola pravidelně jednou v měsíci zájezdy na představení do plzeňského Divadla dětí Alfa.

Výroční zpráva ZUŠ ve Staňkově za školní rok 1999/2000 byla přehledně zpracována dle příslušné právní normy. Poskytuje ucelené informace o škole, o výsledcích vzdělávání žáků i o mimoškolních aktivitách.

Kontrolou bylo ověřeno, že organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům, m.j. Vyhláše č. 292/1991 Sb., o základních uměleckých školách.

Oblast organizování byla hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Při vedení a motivování pracovníků uplatňuje ředitel demokratický styl řízení založený na vzájemné důvěře. Pro potřeby operativního řízení byl ředitelem zpracován podrobný měsíční plán jednotlivých kroků, kde jsou systémem kontrol určených oblastí činnosti školy získávány zpětné vazby. Je podporována a plně využívána iniciativa a tvořivost pedagogických pracovníků. Odbornost výuky je zajištěna tím, že polovina učitelů pracuje na částečný úvazek. V současné době je situace v personální oblasti komplikována tím, že dvě učitelky jsou na mateřské dovolené. Proto dočasně zastupují učitelé - kolegové s odborností na jiný nástroj a student konzervatoře. Začínajícím učitelům pomáhají zkušení pedagogové, o studenta konzervatoře pečuje ředitel. Zvláště důsledně je sledována úroveň výuky v hudební nauce - ředitel pravidelně kontroluje přípravy začínajícího učitele na vyučování, pomáhá mu také v hodinách. Společně vyhodnocují jednotlivé hodiny, stanovují další úkoly a cíle. Ředitel cíleně podporuje další vzdělávání učitelů. Učitelé se účastní soutěží a festivalů spojených se semináři, akcí pedagogických center v Plzni a v Praze, samostatně se dále vzdělávají. Tradicí a velkým přínosem se staly rovněž návštěvy konzervatoří v Plzni a v Praze při „dnech otevřených dveří“. Pravidelně celoročně se vzdělává učitelka literárně dramatického oboru (v rozsahu cca 52 hodin za školní rok). Při vedení učitelky výtvarného oboru spolupracuje ředitel s odborníky ze sousedních ZUŠ okresu (Holýšov, Domažlice).

Ředitelem je vždy oceňována aktivita učitelů, jejich pravidelná prezentace na veřejnosti (koncerty učitelů), spolupráce a odborná pomoc ostatním typům škol ve městě.

Kritéria hodnocení učitelů jsou všem známa. Průběžné hodnocení práce v jednotlivých třídách probíhá v pedagogických radách, sebehodnocení školy jako celku je prováděno na konci školního roku.

V oblasti vedení a motivování pedagogických pracovníků byla zjištěna příkladná úroveň.

Kontrolní mechanismy

Pravidelná kontrolní činnost je plánovanou součástí měsíčních plánů ředitele školy. Hospitační zápisy jsou uloženy ve složkách jednotlivých učitelů. Výsledky a závěry z hospitací jsou s vyučujícími ústně projednávány. Kontrola výsledků práce se žáky je prováděna také při třídních předehrávkách žáků, při všech veřejných akcích a při závěrečných postupových zkouškách. Na základě analýzy zjištěného stavu úrovně výuky si ředitel stanovuje další cíle pro další školní rok. V letošním školním roce je intenzivněji sledována výuka hry na elektronické klávesové nástroje (na základě analýzy výsledků závěrečných postupových zkoušek - je očekávána lepší úroveň výsledků výuky). K nápravě zjištěných nedostatků jsou přijímána opatření v různě dlouhých časových úsecích - krátkodobé úkoly a přesně stanovené termíny nápravy jsou určeny u třídní dokumentace učitelů, dlouhodobé termíny a cíle stanovuje ředitel pro nápravu úrovně výuky určených předmětů.

Kontrolní mechanismy byly hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Ředitel respektuje a dodržuje platné právní předpisy. Řízení školy je promyšlené a koncepční. Kontrolou jsou sledovány zpětné vazby. Úspěšně se daří realizovat úkoly ve výchovně-vzdělávací oblasti. Značné, od poslední inspekce stále větší nedostatky, byly zjištěny v oblasti materiálního zabezpečení - pouze vyhovující podmínky jsou vytvořeny pro činnost výtvarného oboru, nedůstojné a nevyhovující zázemí mají učitelé a ředitel školy. Tato oblast dlouhodobě závisí na finančních prostředcích a ochotě zřizovatele k nápravě.

Řízení školy má na základě zjištěných skutečností a díky osobním a uměleckým kvalitám ředitele celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Další interní a veřejné aktivity

Učitelé a žáci školy se významnou měrou podílejí na kulturním životě města, pravidelně prezentují výsledky své práce na veřejnosti. Z bohatého výčtu akcí lze jmenovat především koncerty a výstavy pořádané v sále místního kina nebo kulturního domu, v kostele sv. Jakuba nebo při pouti u kapličky na Mastníku (organizovány od stého výročí postavení této kulturní památky). Časté jsou společné koncerty orchestru a souborů školy spolu s vystoupením žáků a souborů literárně dramatického oboru. Tradici mají výchovné koncerty pro žáky mateřských i základních škol ze Staňkova a sousedních obcí. Pravidelně jsou uskutečňovány koncerty absolventů. Zcela netradiční svým pojetím a náměty byly výstavy „Rodiče dětem“ a „Děti a volný čas“.

Zvláštní pozornost si zasluhuje práce dechového orchestru a komorních sdružení, především jazzového souboru SIX KIX. Ten slavil úspěchy v posledních třech letech na festivalech v Litvínově, Karlových Varech, v Plzni, v Sušici a v Náchodě, ve Stříbře a Zbirohu. Na festivalu „Junior jazz Kutná Hora“ byl oceněn cenou sympatie, úspěšně vystoupil na výstavišti v Brně i v pořadu televize Prima. Dechový orchestr se pravidelně představuje na festivalech dechových orchestrů ve Žluticích. Kvalitní výsledky práce školy jsou často srovnávány s výsledky práce jiných škol nejen v rámci regionu. Pravidelně jsou organizovány výměnné koncerty např. se ZUŠ Stod, Horšovský Týn, Holýšov, Tišnov, Oslavany u Brna.

Pedagogové školy se každoročně představují staňkovské veřejnosti na koncertech učitelů. Dále se podílejí na kulturním dění komponováním scénické hudby pro loutkové i ochotnické divadlo (tři učitelé včetně ředitele). Spolupracují se základní i mateřskou školou - učitelka hry na klavír obstarává klavírní doprovody při besídkách a vystoupeních žáků obou typů škol. Učitelé hudebního a literárně dramatického oboru připravují programy a účinkují na hudebně-literárních večerech v městské knihovně. Tři učitelé včetně ředitele jsou aktivními hráči v amatérském komorním souboru v Domažlicích, učitelé a starší žáci školy se podílejí na hudebních programech v místním kostele.

Výsledky žáků v soutěžích a v přijetí absolventů k dalšímu studiu

Žáci se pravidelně účastní soutěží, přehlídek a festivalů a jsou zde oceňováni. V posledních třech letech slavili úspěchy žáci:

ve školním roce 1997/1998 - ve hře na klavír, akordeon a kytaru (v oblastním kole šest druhých míst a dvě třetí místa, jedno čestné uznání), recitátor (ocenění v oblastním kole),

ve školním roce 1998/1999 - dixi soubor SIX KIX (v ústředním kole celostátní soutěže ZUŠ 1. místo spolu se zvláštní cenou poroty za mimořádný výkon pro dva členy souboru), žák literárně dramatického oboru (nejvyšší ocenění v ústředním kole v sólovém přednesu), dechový orchestr ZUŠ (2. místo v oblastním kole), komorní soubory (třetí místo v oblastním kole),

ve školním roce 1999/2000 - komorní zpěv (druhé místo v celostátním kole soutěže ZUŠ spolu se zvláštním oceněním poroty za stylové provedení skladby), ve hře na trombon (třetí místo v celostátním kole), ve hře na příčnou flétnu (třetí místo v oblastním kole), v recitační soutěži (čtyři žáci ocenění v oblastním kole).

Ve významných zjištěních nelze pominout již tři kvalitní nahrávky CD jazzovým souborem SIX KIX, jedno CD s nahrávkou programu z oblasti klasické hudby pro trubku a klavír.

V posledních třech školních letech byl každým rokem úspěšně přijat vždy jeden žák hudebního oboru k dalšímu studiu v konzervatoři (akordeon - Konzervatoř Plzeň, trubka - Konzervatoř J. Ježka Praha, zpěv - Státní konzervatoř Praha).

Škola se významnou měrou podílí na kulturním životě města i regionu, přispívá k formování osobností svých žáků, výsledky její práce jsou oceňovány na festivalech a v soutěžích. Její činnost v tomto směru je příkladná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, vydané Školským úřadem Domažlice pod č. j. 4958/2000-sit, Výkaz o základní umělecké škole
- Vnitřní řád Základní umělecké školy Staňkov
- Výroční zprávy ZUŠ ve Staňkově za školní roky 1997/1998, 1998/1999, 1999/2000
- Výhledový plán školy, Akce školy ve školním roce 2000/2001, Plán práce ředitele na I. pololetí školního roku 2000/2001
- Rozvrhy hodin, Katalogy o průběhu studia
- Výkaz žáků a vyučovacích hodin
- Protokoly o přijímání žáků a komisionálních zkouškách
- Třídní knihy pro individuální, skupinovou a kolektivní výuku
- Zápisy z pedagogických rad

- Kritéria hodnocení učitelů
- Hospitační záznamy ředitele a přítomných inspektorů
- Inspekční dokumentace - struktura školy, informace o zaměstnancích
- Kronika školy, nahrávky souboru SIX KIX na CD.

ZÁVĚR

Pozitiva

- koncepční práce ředitele školy
- kvalitní pedagogická a odborná práce učitelů všech oborů
- příkladná činnost komorních souborů, jazzového souboru SIX KIX a dechového orchestru, souborů literárně dramatického oboru
- veřejná prezentace práce školy, významný podíl na kulturním životě města
- úspěchy žáků a souborů v celostátních soutěžích ZUŠ

Negativa

- pouze vyhovující prostorové a materiální podmínky pro výuku výtvarného oboru
- špatné akustické podmínky ve třídách základní školy určené pro výuku hry na dechové nástroje
- nedůstojné a nevyhovující zázemí pro ředitele a učitele

Doporučení ČŠI

- nutnost řešení stávajících špatných materiálně-technických podmínek školy nejlépe vybudováním odpovídajících výukových prostor pro potřeby základní umělecké školy

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu byly vynakládány účelně ve prospěch vzdělávací činnosti školy.

Kvalita vzdělávání i úroveň řízení školy byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Celkově byla škola hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko ČŠI Plzeň-město

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Marie Kučerová	Marie Kučerová v. r.
Členové týmu	Mgr. Jindřich Bešťák	Jindřich Bešťák v. r.
	Mgr. Lenka Rusnoková	Lenka Rusnoková v. r.

V Plzni dne 1. prosince 2000

Přílohy: nejsou

Datum a podpis ředitele stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. 12. 2000

Razítko ZUŠ Staňkov

Ředitel základní umělecké školy

Podpis

Jan Pluháček

Jan Pluháček v. r.

Předmětem inspekce bylo komplexní zhodnocení činnosti základní umělecké školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel základní umělecké školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	21. 12. 2000	405/00 PM
Zřizovatel	21. 12. 2000	404/00 PM

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
7. 12. 2000	-----	žádné připomínky